

MBO Meldcode huiselijk geweld en/of kindermishandeling **Stappenplan voor het signaleren en melden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling**

Versie: 2
Datum: 01-01-2019
Auteur: Dienst Onderwijsondersteuning

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Vaststelling verbeterde Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling	4
3. Stappenplan medewerkers mbo, studentenadviseurs	5
Stap 1: Registreren van signalen	5
Stap 2: Collegiale consultatie	5
Stap 3: Gesprek met de student	5
Stap 4: Wegen huiselijk geweld en/of kindermishandeling	6
Stap 5: Neem twee beslissingen	6
4. Verantwoordelijkheden van de eindverantwoordelijke directeuren mbo en de serviceorganisatie	8
Bijlages	9
Bijlage 1 Signalenkaart en Veilig Thuis	9
Bijlage 2 Stappenplan in stroomschema	10
Bijlage 3 Begrippen en definities acute onveiligheid, structurele onveiligheid en disclosure	11

1. Inleiding

Met ingang van 1 januari 2019 is de Meldcode Huiselijk geweld en/of Kindermishandeling¹ verbeterd en aangescherpt. Er is een afwegingskader toegevoegd aan het stappenplan van de Meldcode waardoor de beslissing ondersteund wordt om al dan niet te melden bij Veilig Thuis. Bovendien wordt de eigen hulpverlening erin betrokken.

De wet heeft als doel medewerkers mbo² van de scholen en studentadviseurs te ondersteunen bij het signaleren van huiselijk geweld en/of kindermishandeling en om te komen tot een zorgvuldige beslissing wel of niet te melden bij Veilig Thuis. Ook moet de Meldcode medewerkers in staat stellen om risico's vroegtijdig te signaleren en daarop te anticiperen.

De beslissing om signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling wel of niet te melden, blijft voorbehouden aan de individuele medewerker nadat de stappen van het afwegingskader zijn doorlopen. De medewerker mbo informeert dezelfde dag de teamleider en/of directeur wanneer een melding is gedaan.

De Wet Meldcode Huiselijk Geweld en/of Kindermishandeling is opgesteld door de Ministeries van VWS, OCW en Justitie en het voormalige Ministerie van Jeugd en Gezin. Zij geldt voor de volgende sectoren: gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg en justitie.

Landstede heeft een inspanningsverplichting de Meldcode Huiselijk Geweld en/of Kindermishandeling te hanteren. De meldcode draagt eraan bij dat bij signalen op dit gebied zo snel en adequaat mogelijk hulp kan worden geboden.

De inspectie houdt toezicht op het hebben en hanteren van de Meldcode en op het scheppen van randvoorwaarden. Directies en medewerkers kunnen worden aangesproken op het toepassen van het stappenplan in deze Meldcode bij signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

Op 25 mei 2018 is de nieuwe privacywetgeving (AVG) van kracht geworden. De AVG is een algemeen kader dat niet inspeelt op specifieke situaties, zoals een vermoeden van kindermishandeling. Daarom geldt als algemene regel dat een specifieke wet voor een bepaalde sector prevaleert boven de algemene norm van de AVG. De wet op de meldcode gaat dus voor de AVG. Het recht om dossier aan te maken en te melden bij Veilig Thuis is dus onverminderd van toepassing.

1 Kindermishandeling is elke vorm van mishandeling die voor een kind (en jongere tot 18 jaar) bedreigend of gewelddadig is. Dus niet alleen lichamelijk geweld, maar ook bijvoorbeeld emotionele mishandeling of verwaarlozing vallen eronder. Bron: Rijksoverheid.

2 Onder medewerkers mbo wordt verstaan coaches/docenten, vertrouwenspersonen en ondersteunend en beheerspersoneel.

2. Vaststelling verbeterde Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

Het College van Bestuur van Landstede Groep en het MBO Beraad overwegende:

- dat Landstede een verbeterde Meldcode vaststelt zodat directies, medewerkers mbo en studentadviseurs die binnen Landstede werkzaam zijn, weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling;
- dat Landstede in deze code ook vastlegt op welke wijze zij de medewerkers mbo en studentadviseurs bij deze stappen ondersteunt;
- dat de directeuren van Landstede verantwoordelijk zijn voor de implementatie en borging van het stappenplan binnen hun eenheid;
- dat de directeuren van Landstede verantwoordelijk zijn voor het scheppen van een veilig meldklimaat binnen hun eenheid;
- dat onder huiselijk geweld wordt verstaan (dreigen met) geweld, zowel binnenshuis als buitenshuis, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling en eer gerelateerd geweld. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren (ex-)partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten;
- dat onder kindermishandeling wordt verstaan iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daar onder ook begrepen eer gerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking;
- dat deze code betrekking heeft op medewerkers en studentadviseurs die bij Landstede mbo werkzaam zijn;
- dat onder pedagogisch dossier wordt verstaan het studentbegeleidingssysteem.

In aanmerking nemende

- Besluit verplichte meldcode d.d. 23 juni 2017 (besluit 291 Staatsblad);
- Jeugdwet;
- Wet maatschappelijke ondersteuning;
- Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG);
Deze wetgeving biedt ruimte om in het belang van de student actie te ondernemen of zaken te melden. Het belang van de student om uit de situatie van geweld te komen is groter dan het recht op privacy.
- Privacyreglement van Landstede Groep.

stelt de volgende Meldcode Huiselijk Geweld en/of Kindermishandeling vast.

3. Stappenplan medewerkers mbo, studentenadviseurs

Hieronder zijn de vijf verplichte stappen van de Meldcode uitgebreid beschreven. In Bijlage 2 is het stappenplan in stroomschema opgenomen.

Stap 1: Registreren van signalen

- Wanneer je als medewerker mbo of studentadviseur signaleert dat een student te maken kan hebben met huiselijk geweld en/of kindermishandeling, is het belangrijk hier bij stil te staan en zo nodig actie te ondernemen. Verzamel aanwijzingen die het vermoeden kunnen onderbouwen of weerleggen. Registreer de signalen schriftelijk bij een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling in het studentendossier.
- Leg ook de contacten over deze signalen vast, evenals de gesprekken die worden gevoerd, de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen. Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd.
- Maak gebruik van de signalenkaart (bijlage 1) en de bijlage met begrippen en definities (bijlage 3).
- Beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk. Als je veronderstellingen vastlegt, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als de veronderstelling wordt ontkracht of bevestigd.

NB: De student zal niet altijd zelf het slachtoffer zijn van het huiselijk geweld en/of de kindermishandeling. De student kan ook als vermoedelijk pleger, of als getuige, bij het huiselijk geweld of de kindermishandeling betrokken zijn.

NB: Betreffen de signalen huiselijk geweld of kindermishandeling gepleegd door een medewerker van Landstede of een extern door Landstede ingehuurd kracht of vrijwilliger, meld de signalen dan bij de leidinggevende of vertrouwenspersoon.

Stap 2: Collegiale consultatie

- Als medewerker mbo overleg je met de studentadviseur die gekoppeld is aan de opleiding/het Landschap of indien de student al bekend is bij het SAB, bij de betreffende studentadviseur. Als studentadviseur overleg je met de generalist.
- De studentadviseur/generalist vraagt desgewenst advies bij Veilig Thuis, koppelt dit terug en legt schriftelijk vast.
- Bespreek wat je nodig hebt van de studentadviseur/generalist in de voorbereiding voor het gesprek met de student.

Stap 3: Gesprek met de student

- Na de collegiale consultatie volgt een gesprek tussen jou als signaleerder en de student om de signalen te bespreken en schriftelijk vast te leggen. In dit gesprek gaat het erom dat:
 1. je het doel van het gesprek uitlegt;
 2. de signalen, dit wil zeggen de feiten die je hebt vastgesteld en de waarnemingen die je hebt gedaan, bespreekt;
 3. de student uitnodigt om hierop te reageren;
 4. pas na deze reactie kom je tot een interpretatie van wat je hebt gezien en gehoord;
- Na de collegiale consultatie kan besloten worden dat ook met de ouder(s)/verzorger(s) een gesprek plaats vindt. Doe hierbij vooraf een risicotaxatie in verband met geweld. Raadpleeg hierbij zo nodig Veilig Thuis.
- Na het gesprek met de student en eventueel de ouder(s)/verzorger(s) volgt opnieuw collegiaal overleg met de studentadviseur/generalist.
- Registreer schriftelijk alle acties en bevindingen.

Stap 4: Wegen huiselijk geweld en/of kindermishandeling

Op basis van de signalen en de gesprekken doe je samen met de studentadviseur/generalist de volgende weging. Raadpleeg hiervoor de bijlage met begrippen en definities (bijlage 3).

- Heb je op basis van stap 1 tot en met 3 een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling?
- Heb je een vermoeden van acute of structurele onveiligheid?

Meldnormen

Bron: rijksoverheid.nl

	Medewerkers moeten een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties.
Meldnorm A	In ALLE gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure.
Meldnorm B	In alle ANDERE gevallen waarin de medewerker/studentadviseur meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Meldnorm C	Wanneer een medewerker/studentadviseur die hulp heeft georganiseerd om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling, constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Stap 5: Neem twee beslissingen

Als medewerker/studentadviseur vraagt je je af of melden noodzakelijk is aan de hand van de hierboven vermelde meldnormen. Het is van belang dat beide beslissingen in deze volgorde worden genomen.

Beslissing 1: Is het doen van een melding bij Veilig Thuis noodzakelijk?

Melden is noodzakelijk als er sprake is van;

- Acute onveiligheid
- Structurele onveiligheid

Beslissing 2: Is hulp organiseren (ook) mogelijk?

Je besluit als medewerker/studentadviseur of het organiseren van hulp tot de mogelijkheden behoort.

Wanneer melden noodzakelijk is zal de tweede beslissingsvraag over eventuele hulp en aan welke voorwaarden deze moet voldoen, in overleg met Veilig Thuis worden beantwoord.

Melden

- Bespreek je melding vooraf met de student
 1. leg uit waarom je een melding gaat doen en wat het doel daarvan is;
 2. vraag de student uitdrukkelijk om een reactie;
 3. in geval van bezwaren van de student, overleg met de studentadviseur/generalist op welke wijze je tegemoet kunt komen aan deze bezwaren.
- Meen je in overleg met de studentadviseur/generalist dat je de student niet voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling kunt beschermen, meld je vermoeden bij het Veilig Thuis;
- Doe de melding door te bellen met Veilig Thuis, telefoonnummer 0800 – 2000;
- Sluit bij je melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die je meldt (ook) van anderen afkomstig is;

- Overleg bij je melding met Veilig Thuis wat je na de melding, binnen de grenzen van je taken als medewerker/studentadviseur, zelf nog kunt doen om de student tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen;
- Evalueer de melding met de studentadviseur/generalist en registreer schriftelijk;
- Bespreek welke ondersteuning jij als medewerker mbo nodig hebt in de begeleiding van deze student en/of welke ondersteuning de studentadviseur mogelijk kan bieden aan deze student zodat hij zijn leerloopbaan optimaal kan vervolgen;
- Veilig Thuis houdt melders op de hoogte van de uitkomsten van het onderzoek en van de acties die in gang worden gezet;
- Informeer als melder (medewerker/studentadviseur) de teamleider/directie van de opleiding van de student dezelfde dag schriftelijk van de melding.

Hulp organiseren:

- Meen je als medewerker, in overleg met de studentadviseur, op basis van beslissing bij stap 5, dat er (nu) geen melding komt, stel dan een hulpvraag aan de studentadviseur (SAB) volgens de procedure in e-TO;
- Als studentadviseur/generalist organiseer je hulp die nodig is;
- Bespreek met de studentadviseur welke ondersteuning je als medewerker mbo nodig hebt in de begeleiding van deze student en/of welke ondersteuning de studentadviseur mogelijk kan bieden aan deze student zodat hij zijn leerloopbaan optimaal kan vervolgen;
- Als medewerker/studentadviseur zorg je ervoor dat je je regelmatig laat informeren over de stand van zaken rondom deze student door studentadviseur/generalist.
- Blijf de student goed volgen door regelmatig met de student contact te onderhouden; neem contact op met de studentadviseur/generalist als er signalen zijn dat het huiselijk geweld en/of de kindermishandeling niet stopt of opnieuw begint.

4. Verantwoordelijkheden van de eenheidsdirecteuren mbo en de serviceorganisatie

Directeuren Landstede MBO zorgen voor de implementatie van de Meldcode binnen hun eenheid/school en maken het mogelijk voor medewerkers mbo en studentadviseurs in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en/of kindermishandeling te signaleren en de stappen van de verbeterde Meldcode te zetten.

Verantwoordelijkheden directies mbo eenheden/scholen:

- dragen zorg voor implementatie van de verbeterde Meldcode binnen de eenheid/school;
- aan de studenten bekendheid geven van de verbeterde Meldcode middels de algemene informatiegids;
- processen volgen conform het stappenplan van de Meldcode;
- er worden afspraken gemaakt over de wijze waarop directeuren hun medewerkers ondersteunen als zij door studenten worden aangesproken op de wijze waarop zij de Meldcode toepassen;
- medewerkers mbo en studentadviseurs hebben toegang tot het elektronisch studentsysteem dat voldoet aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming;
- de Meldcode sluit aan bij de bestaande structuur van onderwijs en begeleiding.

Verantwoordelijkheden Dienst Onderwijsondersteuning:

- implementatie van de Meldcode binnen Student Advies & Begeleiding;
- de Meldcode tweejaarlijks evalueren met de directies van de eenheden/scholen op initiatief van de Dienst Onderwijsondersteuning. Zo nodig worden acties in gang gezet om de toepassing van de Meldcode te optimaliseren;
- organiseren van deskundigheidsbevordering ten behoeve van de uitvoering van de Meldcode.

Bijlages

Bijlage 1

www.signalenkaart.nl

De signalenkaart biedt een handvat signalen te registreren

Deze website wordt ondersteund door Kadera en het Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport.

www.vooreenveiligthuis.nl

Deze website biedt alle informatie over Veilig Thuis.

Veilig Thuis telefoonnummer 0800 - 2000

De vijf verplichte stappen van de Meldcode Huiselijk Geweld en/of Kindermishandeling:

1

Registreren van signalen

2

Collegiale consultatie en eventueel anoniem raadplegen
Veilig Thuis, tel nr: 0800 - 2000

3

Gesprek met de student en evt. ouder(s)/verzorger(s)

4

Wegen huiselijk geweld en/of kindermishandeling

5

Neem twee beslissingen
1. Is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk?
2. Is hulp organiseren (ook) mogelijk?

Bijlage 3 Begrippen en definities

Uit: Afwegingskader meldcode Onderwijs en Leerplicht

Bron: www.rijksoverheid.nl

Acute onveiligheid, structurele onveiligheid en disclosure

Acute onveiligheid	
Definitie	Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Toelichting	Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.
Voorbeelden	• Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft. • (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe. • Poging tot verwurging. • Wapengebruik. • Geweld tijdens de zwangerschap. • (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar. • Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking). • Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel. • Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrek of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt. • Vrijheid beperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn. • Acut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs. • Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling. • Een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene • Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken. • Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt.

Structurele onveiligheid	
Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (plegerschap en slachtofferschap) in de toekomst.
Voorbeelden	• Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige (psychosociale, relationele) problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden. • Vergelijkbare situaties met kwetsbare ouderen en een mantelzorger. • Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken. • Escalerende vormen van stalking in partnerrelaties. • Minderjarige die geregeld getuige is van huiselijk geweld tussen ouders. • Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben. • Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden.

Disclosure	
Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Toelichting	Als een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/verzorgers bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex)partnerstalking, huwelijksdwang, mensenhandel, eerdergerelateerd geweld en oudermishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer. Bij de keuze voor wel/niet melden staat de veiligheid van het slachtoffer altijd voorop.